

URZĄD STATYSTYCZNY W BIAŁYMSTOKU

Opracowania sygnalne

Białystok, lipiec 2013 r.

Kontakt: e-mail: SekretariatUSBST@stat.gov.pl
tel. 85 749 77 00, fax 85 749 77 79

Internet: www.stat.gov.pl/urzedzy/bialystok

Zgodnie z Programem Badań Statystycznych Statystyki Publicznej, w ramach badań obszarów transgranicznych koordynowanych przez Urząd Statystyczny w Rzeszowie, realizowane jest badanie obrotu towarów i usług w ruchu granicznym na zewnętrznej granicy lądowej Unii Europejskiej na terenie Polski. Badanie prowadzone jest na przejściach granicznych z ruchem osobowym.

Przedmiotem badania jest wysokość i struktura wydatków poniesionych przez cudzoziemców w Polsce oraz Polaków za granicą, między innymi na towary żywnościowe i nieżywnościowe, noclegi oraz usługi gastronomiczne. Badanie dotyczy obrotu nierejestrowanego na zgłoszeniach celnych. Objęte są nim również: cel podróży, odległość od granicy miejsca zamieszkania i miejsca dokonania zakupów, częstotliwość przekraczania granicy, w przypadku Polaków – kraj pobytu za granicą, a w przypadku cudzoziemców – kraj stałego zamieszkania oraz posiadanie Karty Polaka i wizy zakupowej, która została wprowadzona w Polsce dla obywateli Ukrainy. Badany jest także mały ruch graniczny, dotychczas funkcjonujący na granicy polsko-ukraińskiej (od 1.07.2009 r.) oraz polsko-rosyjskiej (od 27.07.2012 r.).

Podmiotem badania są cudzoziemcy mieszkający na stałe za granicą, wyjeżdżający z Polski i Polacy mieszkający na stałe w Polsce, powracający do kraju samochodami osobowymi, autokarami oraz motocyklami.

Ankietyzacja prowadzona jest w wylosowane dni tygodnia w taki sposób, by w kwartale każdy dzień tygodnia wystąpił jeden raz.

Badany jest asortyment towarów cieszących się największym popytem, odpowiednio wśród cudzoziemców i Polaków. Wartość wydatków podawanych przez respondentów w walutach obcych jest przeliczana na złotówki według średniego kursu NBP obowiązującego w dniu, w którym przeprowadzono badanie.

Podstawę szacowania wyników stanowią dane z ankiet oraz informacje Komendy Głównej Straży Granicznej o ruchu granicznym. Badanie prowadzone jest metodą reprezentacyjną na próbie obejmującej około 1% ogólnej liczby przekroczeń granicy.

Dane o ruchu granicznym dotyczą przekroczeń granicy zarejestrowanych przez Straż Graniczną, a nie liczby osób, które tę granicę przekraczają (osoba przekraczająca granicę kilkakrotnie liczona jest tyle razy, ile razy granicę tę przekracza).

Liczby względne (wskaźniki, odsetki) obliczono z reguły na podstawie danych bezwzględnych wyrażonych z większą dokładnością niż podano w opracowaniu.

Ze względu na zaokrąglenia danych, w niektórych przypadkach sumy składników mogą się nieznacznie różnić od podanych wielkości „ogółem”.

W niniejszym opracowaniu zaprezentowano wyniki badania dotyczące wyłącznie granicy polsko-białoruskiej. Przebiega ona na odcinku o długości 418 km, przy czym na terenie województwa podlaskiego jej długość wynosi 250 km, a lubelskiego – 168 km. Na tej granicy zlokalizowanych jest 12 przejść granicznych, z czego 8 znajduje się w województwie podlaskim, a 4 – w lubelskim. Badanie realizowane jest na 5 przejściach drogowych (spośród 7 funkcjonujących na tej granicy), przy czym 3 zlokalizowane są na terenie województwa podlaskiego, a 2 – lubelskiego.

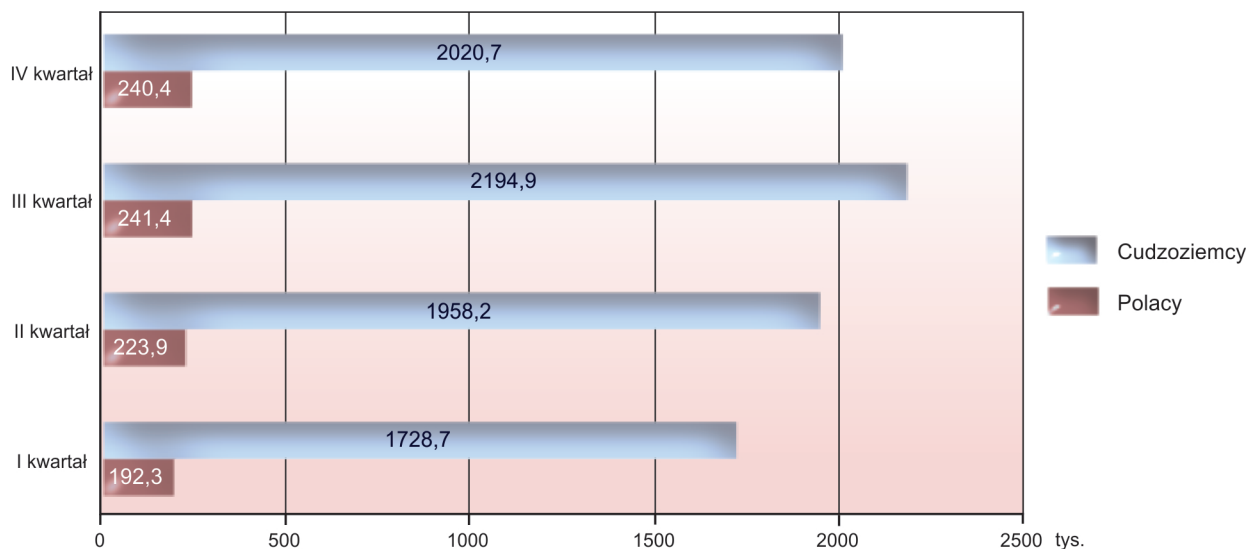
Podczas badania prowadzonego na granicy polsko-białoruskiej w 2012 r. zebrano łącznie 19,6 tys. ankiet, z tego 16,4 tys. od cudzoziemców i 3,2 tys. od Polaków.

RUCH GRANICZNY

Według danych Straży Granicznej, w 2012 r. liczba przekroczeń granicy polsko-białoruskiej wyniosła 8800,6 tys. (o 6,7% więcej niż w roku poprzednim), przy czym cudzoziemcy przekraczali ją 7902,6 tys. razy, a Polacy – 898,0 tys. razy, tj. odpowiednio o 6,7% i 7,1% więcej niż rok wcześniej. Obcokrajowcy stanowili aż 89,8% ogólnej liczby przekraczających granicę zarówno w analizowanym okresie, jak również w roku poprzednim.

Najwięcej przekroczeń granicy (27,7% ogółu) zanotowano w III kwartale, zaś najmniej (21,8%) w I kwartale omawianego roku.

OSOBOWY RUCH GRANICZNY NA GRANICY POLSKO-BIAŁORUSKIEJ NA TERENIE POLSKI WEDŁUG KWARTAŁÓW W 2012 R.

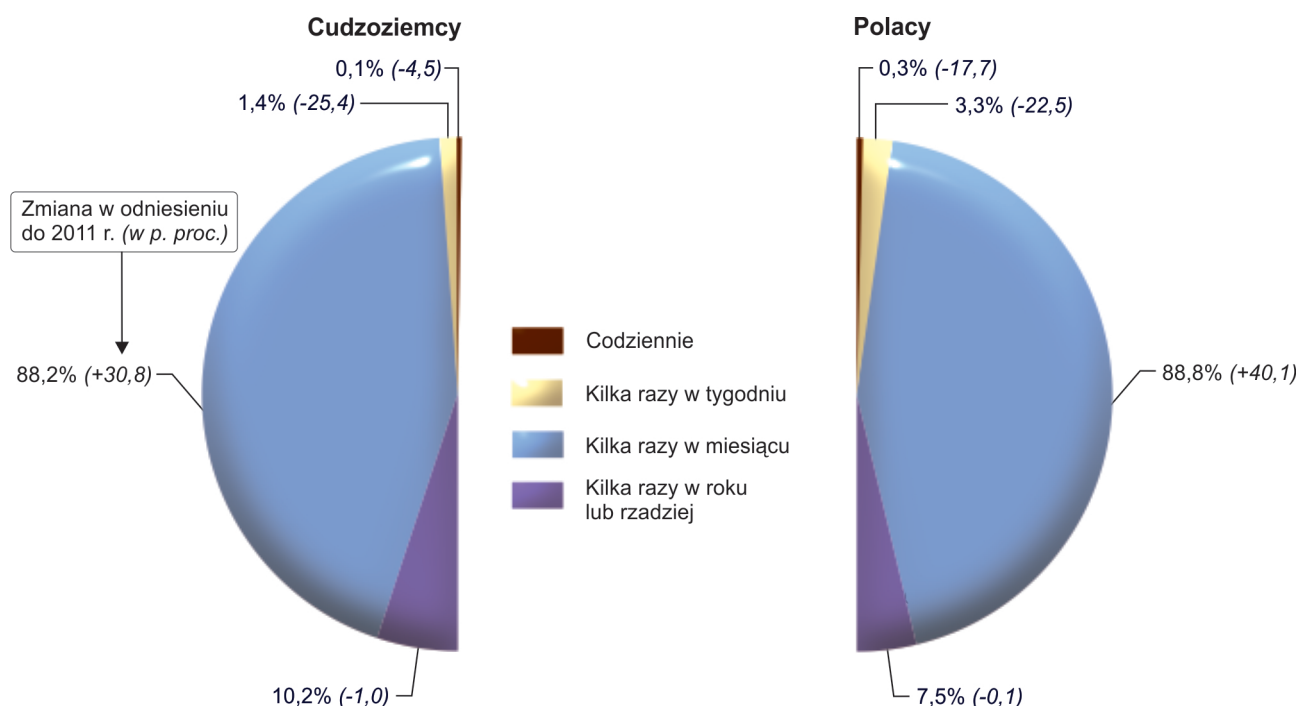

Wyniki badania wykazały, że w 2012 r. Kartę Polaka posiadało 8,1% cudzoziemców przekraczających granicę polsko-białoruską. Rok wcześniej odsetek ten ukształtował się na podobnym poziomie i wyniósł 8,2%.

CZĘSTOTLIWOŚĆ PRZEKRACZANIA GRANICY¹, ODLEGŁOŚĆ MIEJSCA ZAMIESZKANIA OD GRANICY ORAZ CEL WIZYTY

W 2012 r. wśród cudzoziemców 88,2% przekraczało granicę polsko-białoruską kilka razy w miesiącu (o 30,8 p. proc. więcej niż w rok wcześniej), a 10,2% kilka razy w roku lub rzadziej (o 1,0 p. proc. mniej). W grupie Polaków odsetek przekraczających granicę kilka razy w miesiącu wyniósł 88,8% (wzrost w odniesieniu do 2011 r. o 40,1 p. proc.), zaś kilka razy w roku lub rzadziej – 7,5% (spadek o 0,1 p. proc.). Jednodniowy pobyt za granicą deklarowało aż 92,5% cudzoziemców i 90,2% Polaków (rok wcześniej odpowiednio 91,9% i 89,5%).

STRUKTURA CUDZOZIEMCÓW I POLAKÓW PRZEKRACZAJĄCYCH GRANICĘ POLSKO-BIAŁORUSKĄ NA TERENIE POLSKI WEDŁUG CZĘSTOTLIWOŚCI PRZEKRACZANIA GRANICY W 2012 R.

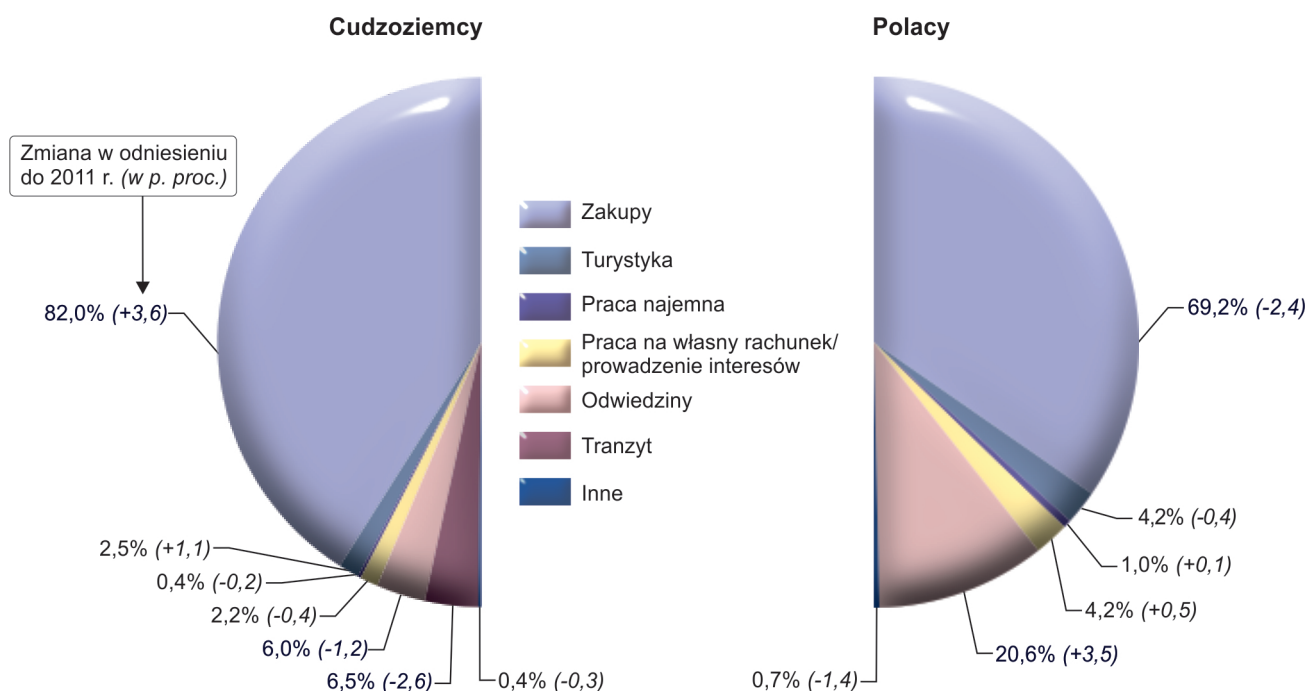

Zdecydowana większość, bo aż 64,8% podróżujących cudzoziemców zamieszkiwała w odległości do 50 km od granicy, przy czym 51,6% – w pasie 0–30 km. W odległości 51–100 km od granicy mieszkało 15,6% cudzoziemców, natomiast powyżej 100 km – 19,7%. W porównaniu z 2011 r. zaobserwowano wzrost liczby podróżujących cudzoziemców zamieszkujących w odległości powyżej 100 km od granicy (o 4,9 p. proc.) oraz w odległości 51–100 km (o 1,3 p. proc.). Największy spadek zanotowano wśród cudzoziemców, którzy mieszkali w pasie 0–30 km (o 7,2 p. proc.). Struktura Polaków powracających do kraju według odległości miejsca zamieszkania od granicy kształtowała się następująco: 70,4% ogólnej ich liczby mieszkało do 50 km od granicy, z tego 40,7% – do 30 km, w pasie 51–100 km zamieszkiwało 24,9%, a powyżej 100 km – 4,7%. W porównaniu z 2011 r. najwyższy wzrost (o 7,7 p. proc.) odnotowano wśród Polaków mieszkających w odległości 31–50 km od granicy, a największy spadek (o 7,1 p. proc.) – w pasie do 30 km.

¹ Znaczne różnice w częstotliwości przekraczania granicy polsko-białoruskiej w latach 2012 i 2011 wynikały między innymi z wprowadzenia zmian w przepisach dotyczących wywozu paliw z terytorium Białorusi.

Dominującym celem przekraczających granicę było dokonanie zakupów. Tak zadeklarowało 82,0% cudzoziemców i 69,2% Polaków (w 2011 r. odpowiednio 78,4% i 71,6%).

STRUKTURA CUDZOZIEMCÓW I POLAKÓW PRZEKRACZAJĄCYCH GRANICĘ POLSKO-BIAŁORUSKĄ NA TERENIE POLSKI WEDŁUG CELU POBYTU ZA GRANICĄ W 2012 R.

Osoby przekraczające granicę, obok dokonywania zakupów, dość często deklarowały jako cel wizyty odwiedziny, a także w przypadku cudzoziemców – tranzyt.

WYDATKI CUDZOZIEMCÓW W POLSCE I POLAKÓW ZA GRANICĄ

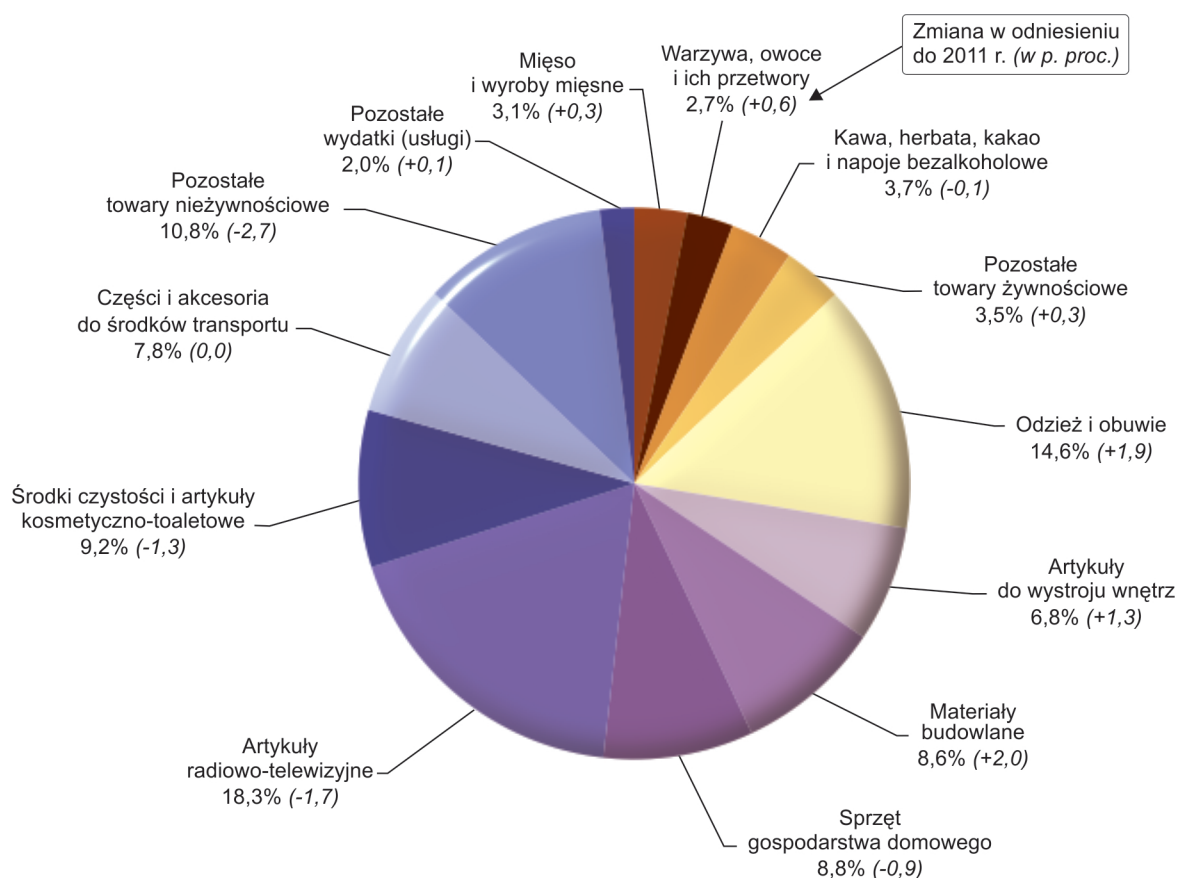
Szacunkowa wartość towarów i usług zakupionych w Polsce przez cudzoziemców przekraczających granicę polsko-białoruską w 2012 r. wyniosła 2628,8 mln zł, natomiast wydatki poniesione za granicą przez Polaków ukształtowały się na poziomie 72,3 mln zł. Kwoty te były wyższe niż w 2011 r. odpowiednio o 34,9% i 13,7%. W omawianym roku cudzoziemcy najwyższe wydatki ponieśli w IV kwartale i wyniosły one 727,5 mln zł, zaś najniższe w I kwartale – 569,0 mln zł. Polacy w 2012 r. na zakupy za granicą najwięcej wydali w III kwartale – 20,7 mln zł, a najmniej w I kwartale – 14,0 mln zł.

W 2012 r. cudzoziemcy przekraczający granicę polsko-białoruską największe środki przeznaczyci na zakup towarów nieżywnościowych. Ich wartość wyniosła 2234,4 mln zł, co stanowiło 85,0% ogółu wydatków cudzoziemców w Polsce. W porównaniu z poprzednim rokiem wzrosły one o 32,9%. W omawianej grupie towarów największym zainteresowaniem cudzoziemców cieszyły się artykuły radiowo-telewizyjne. Wydatki na nie osiągnęły wartość 481,9 mln zł i były o 23,6% wyższe niż rok wcześniej. Znacząca była również kwota przeznaczona na zakup odzieży i obuwia – 382,6 mln zł (wzrost o 55,2%) oraz środków czystości i artykułów kosmetyczno-toaletowych – 242,6 mln zł (wzrost o 19,1%).

Na towary żywnościowe w 2012 r. cudzoziemcy przeznaczyci łącznie 342,7 mln zł, co stanowiło 13,0% ogólnej kwoty ich wydatków w Polsce. W stosunku do roku poprzedniego wzrosły one o 48,5%. Cudzoziemcy w Polsce najchętniej kupowali kawę, herbatę, kakao i napoje bezalkoholowe, na które wydali 97,4 mln zł (o 33,0% więcej niż rok wcześniej), mięso i wyroby mięsne – 82,3 mln zł (o 52,4% więcej) oraz warzywa, owoce i ich przetwory – 69,9 mln zł (o 69,0% więcej niż w roku poprzednim).

Na usługi cudzoziemcy przeznaczyci 51,7 mln zł, tj. 2,0% wszystkich wydatków poniesionych w Polsce. W odniesieniu do roku poprzedniego wartość środków wydanych na ten cel wzrosła o 40,4%. Na usługi gastronomiczne przeznaczono 58,8% tej kwoty, a na opłaty za noclegi – 24,5%.

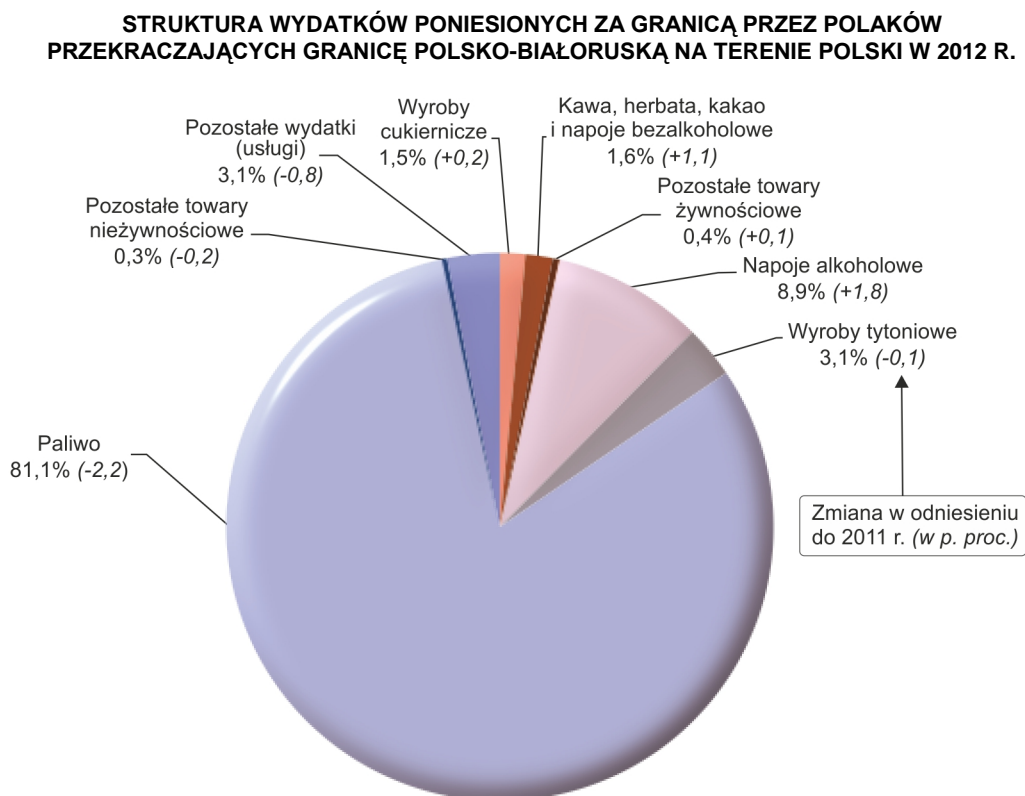
STRUKTURA WYDATKÓW PONIESIONYCH W POLSCE PRZEZ CUDZOZIEMCÓW PRZEKACZAJĄCYCH GRANICĘ POLSKO-BIAŁORUSKĄ NA TERENIE POLSKI W 2012 R.

Polacy przekraczający granicę polsko-białoruską w omawianym roku na zakup towarów nieżywnościowych wydali 58,9 mln zł, co stanowiło 81,5% ogółu ich wydatków. W porównaniu z 2011 r. oznacza to wzrost o 10,5%. Polacy najwięcej środków przeznaczyci na zakup paliw. Kwota wydana na ten cel wyniosła 58,7 mln zł, czyli 81,1% ogólnej wartości wydatków Polaków za granicą. Wzrosła ona o 10,8% w stosunku do zanotowanej w roku poprzednim. Na zakup napojów alkoholowych Polacy przeznaczyci 6,4 mln zł, tj. o 42,8% więcej niż rok wcześniej. Stanowiło to 8,9% ogółu wydatków Polaków za granicą. Kwota przeznaczona na zakup wyrobów tytoniowych wyniosła 2,2 mln zł (o 10,3% więcej niż rok wcześniej), czyli 3,1% ogólnej wartości wydatków za granicą.

Na zakup towarów żywnościowych Polacy przeznaczyci 2,5 mln zł (3,5% wszystkich wydatków), tj. o 94,9% więcej niż w roku poprzednim. W tej grupie towarów najwięcej środków przeznaczono na zakup kawy, herbaty, kakao i napojów bezalkoholowych oraz wyrobów cukierniczych – po 1,1 mln zł.

Na usługi Polacy przekraczający granicę polsko-białoruską przeznaczyci 2,2 mln zł (o 9,8% mniej niż przed rokiem), czyli 3,1% ogólnej wartości środków wydatkowanych za granicą. Wydatki poniesione na usługi gastronomiczne stanowiły 76,1% tej kwoty, a opłaty za noclegi – 23,3%.

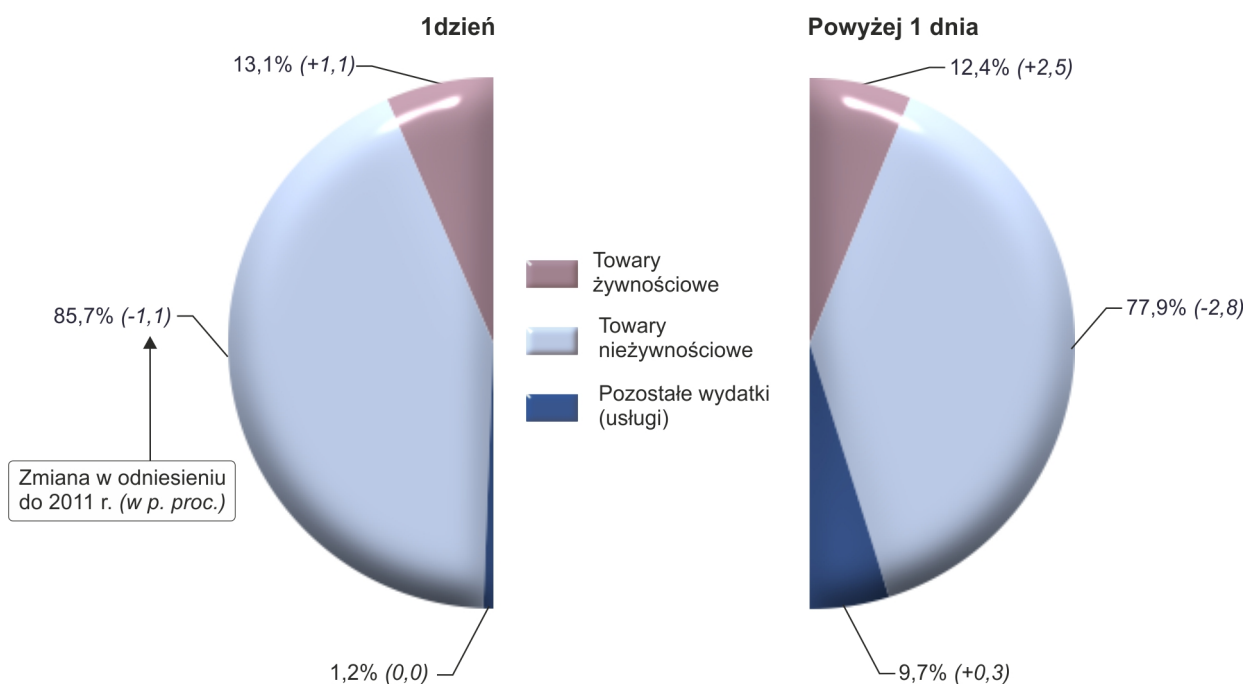
Średnie wydatki przypadające na 1 osobę, poniesione w Polsce przez cudzoziemców przekraczających granicę polsko-białoruską w 2012 r. ukształtowały się na poziomie 702 zł, natomiast średnie wydatki poniesione za granicą przez Polaków wyniosły 212 zł. W porównaniu z zanotowanymi w 2011 r. wzrosły one odpowiednio o 26,7% oraz 7,0%. W przypadku cudzoziemców najwyższe przeciętne wydatki na 1 osobę odnotowano w IV kwartale, natomiast w przypadku Polaków – w III kwartale omawianego roku.

W 2012 r. najwięcej cudzoziemców przekraczających granicę polsko-białoruską dokonywało zakupów towarów i usług w pasie 51–100 km od granicy. Wydatki na tym obszarze wyniosły 1204,9 mln zł, co stanowiło 45,8% ich ogólnej kwoty. Były one zdecydowanie, bo aż o 50,0%, wyższe w stosunku do zanotowanych w poprzednim roku. Nieco mniejsze wydatki poniesiono w pasie do 50 km od granicy. Ich wartość osiągnęła poziom 1109,4 mln zł (o 16,0% wyższy niż w 2011 r.), co stanowiło 42,2% ogólnej kwoty przeznaczanej na zakupy przez cudzoziemców. Większość tych środków (781,9 mln zł, czyli 29,7% ogółu) była wydatkowana w odległości 31–50 km od granicy. Najmniejsze wydatki odnotowano w odległości powyżej 100 km od granicy (314,5 mln, tj. 12,0%), ale były one o 66,7% wyższe niż w 2011 r. Wyodrębniając z ogólnej wartości wydatków

środki przeznaczone na usługi zaobserwowano, że cudzoziemcy przebywający w odległości powyżej 100 km od granicy wydali na ten cel najwięcej, bo aż 8,3% całości poniesionych wydatków (o 26,8% więcej niż w roku poprzednim). W strukturze wydatków wszystkich cudzoziemców środki przeznaczone na ten cel stanowiły tylko 2,0%.

W analizowanym roku, podobnie jak rok wcześniej, Polacy największe wydatki na zakup towarów i usług ponieśli w pasie do 50 km od granicy. Wyniosły one 65,9 mln zł, co stanowiło 91,1% ogółu ich wydatków. Były one o 13,6% wyższe w stosunku do roku poprzedniego. Zdecydowana większość tej kwoty (60,0 mln zł, tj. 83,0%) wydatkowana została w pasie do 30 km od granicy. Zakupów o znacznie mniejszej wartości Polacy dokonali w odległości 51–100 km (2,5 mln zł, tj. 3,5%) oraz powyżej 100 km (3,9 mln zł, tj. 5,4%) od granicy. Podczas, gdy środki przeznaczone na usługi stanowiły tylko 3,1% ogólnych wydatków poniesionych przez Polaków za granicą, osoby przebywające w odległości powyżej 100 km od granicy przeznaczyły na ten cel zdecydowanie więcej, bo aż 33,1% całości swoich wydatków (o 19,7% mniej niż rok wcześniej).

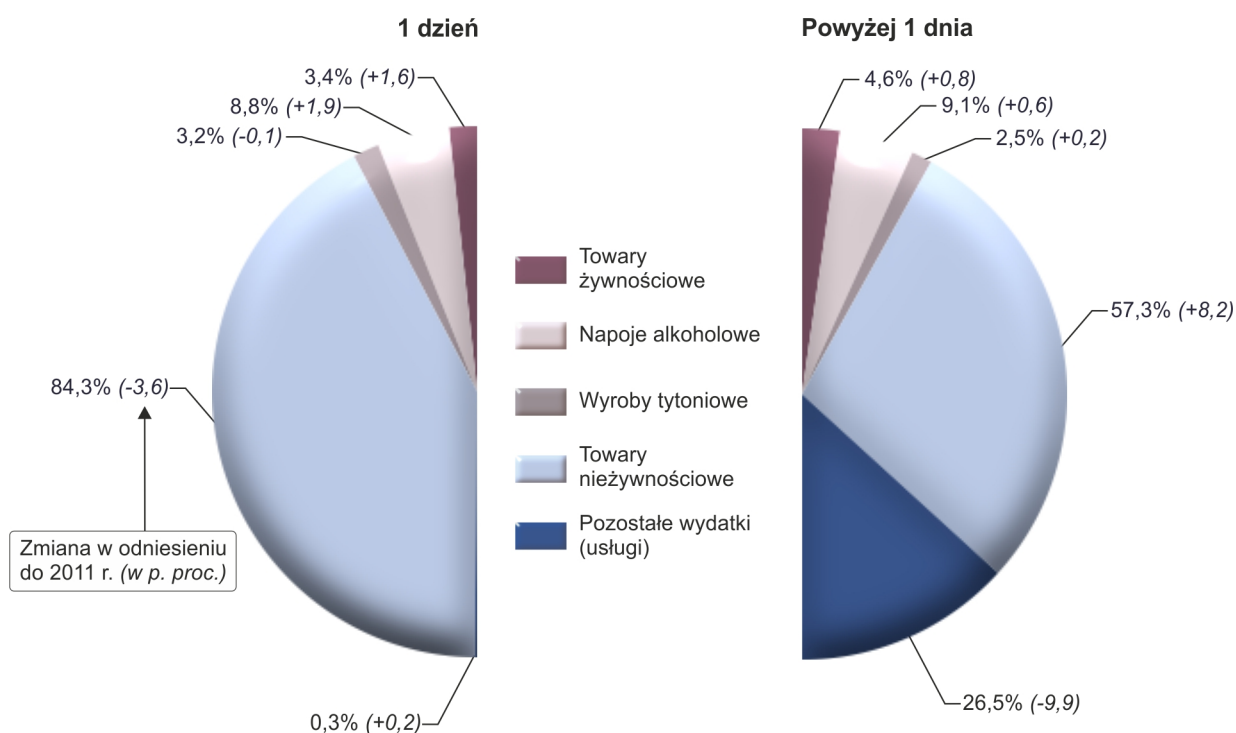
STRUKTURA WYDATKÓW PONIESIONYCH W POLSCE PRZEZ CUDZOZIEMCÓW PRZEKRACZAJĄCYCH GRANICĘ POLSKO-BIAŁORUSKĄ NA TERENIE POLSKI WEDŁUG CZASU POBYTU W 2012 R.

W 2012 r. cudzoziemcy, którzy wyjeżdżali za granicę na 1 dzień wydali na zakup towarów i usług w Polsce znacznie więcej od wyjeżdżających na dłużej. Wydatki cudzoziemców, których pobyt za granicą trwał 1 dzień wyniosły 2391,3 mln zł i były o 34,3% wyższe w porównaniu z zanotowanymi w roku poprzednim. Przeważająca część tej kwoty (85,7%) została przeznaczona na zakup towarów nieżywnościowych. Cudzoziemcy przebywający za granicą dłużej niż 1 dzień wydali w sumie 237,5 mln zł, tj. o 41,8% więcej niż rok wcześniej. Decydujący udział (77,9%) w ich wydatkach miały środki przeznaczone na towary nieżywnościowe, ale stosunkowo duży odsetek (9,7%) stanowiła także kwota wydana na usługi, m.in. gastronomię i opłaty za noclegi.

Polacy, których pobyt za granicą trwał 1 dzień w omawianym roku przeznaczyci na zakup towarów i usług łącznie 64,7 mln zł, tj. o 13,6% więcej niż przed rokiem. Zdecydowana większość tych środków (84,3%) wydatkowana została na zakup towarów nieżywnościowych. Na napoje alkoholowe przeznaczono 8,8% ogółu wydatków. Wydatki poniesione przez Polaków przebywających za granicą dłużej niż 1 dzień wyniosły 7,6 mln zł, tj. o 15,3% więcej niż w roku poprzednim. W ich strukturze decydujący udział miały środki przeznaczone na zakup towarów nieżywnościowych (57,3%) oraz usługi (26,5%). Kwota wydana na napoje alkoholowe stanowiła 9,1% ogółu ich wydatków.

STRUKTURA WYDATKÓW PONIESIONYCH ZA GRANICĄ PRZEZ POLAKÓW PRZEKRACZAJĄCYCH GRANICĘ POLSKO-BIAŁORUSKĄ NA TERENIE POLSKI WEDŁUG CZASU POBYTU W 2012 R.

PODSUMOWANIE

Wyniki badania obrotu towarów i usług na granicy polsko-białoruskiej w 2012 r. wykazały, że:

- zdecydowaną większość przekraczających tę granicę stanowili cudzoziemcy,
- przeważająca liczba osób (cudzoziemców i Polaków) wyjeżdżała za granicę i powracała w ciągu 1 dnia,
- wśród osób przekraczających granicę polsko-białoruską dominowali mieszkańcy miejscowości zlokalizowanych w odległości do 50 km od granicy,
- głównym celem wyjazdów za granicę było dokonanie zakupów,
- wydatki poniesione na zakupy towarów i usług były wyższe niż w 2011 r., przy czym większy wzrost zanotowano w przypadku wydatków cudzoziemców dokonujących zakupów w Polsce niż Polaków za granicą,

- w porównaniu z rokiem poprzednim wzrosły średnie wydatki przypadające zarówno na 1 cudzoziemca, jak i 1 Polaka przekraczającego tę granicę,
- w strukturze wydatków cudzoziemców w Polsce i Polaków za granicą przeważały środki przeznaczone na zakup towarów, zwłaszcza nieżywnościowych,
- większość wydatków cudzoziemców w Polsce została poniesiona w odległości 51–100 km od granicy, natomiast Polaków za granicą – w pasie do 50 km.